

Uchwała III/29/2024
Rady Powiatu Przemyskiego
z dnia 21 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego na lata 2024 – 2026.

Na podstawie art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn.zm)oraz art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 107) Rada Powiatu Przemyskiego uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego na lata 2024 – 2026, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§2

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Przemyskiego.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Powiatu Przemyskiego
dr Piotr Pękalski

Załącznik do Uchwały Nr III/29/2024
Rady Powiatu Przemyskiego
z dnia 21 czerwca 2024r.

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
w PRZEMYŚLU
PLAC DOMINIKAŃSKI 3
37 – 700 PRZEMYŚL**

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA POWIATU PRZEMYSKIEGO NA LATA 2024 – 2026

PRZEMYŚL 2024

SPIS TRESCI

Wstęp	3
1.Podstawa prawna programu.....	6
2. Ogólna ocena sytuacji społecznej w Powiecie Przemyskim.	7
2.1. Charakterystyka Powiatu Przemyskiego.	7
2.2. Sytuacja społeczna w Powiecie Przemyskim.	8
2.3. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w rodzinnych lub instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.....	11
2.4. Rola Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.....	15
2.5. Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.....	16
2.6. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Przemyskim	17
2.7. Pomoc instytucjonalna w Powiecie Przemyskim.	21
2.8.Osoby usamodzielniane.....	22
2.9. Wykaz instytucji działających na rzecz pomocy i wsparcia rodzinom biologicznym oraz rodzinom zastępczym z terenu Powiatu Przemyskiego.....	23
3. Cel główny i cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026.....	26
4. Planowane działania na terenie Powiatu Przemyskiego.....	31
5.Zasady realizacji działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.	33
5.1 Realizator działań.....	34
5.2. Wskaźniki realizacji i osiągnięcia celów.....	35
5.3. Monitoring programu.....	36
5.4. Ewaluacja.....	36
5.5. Źródła finansowania programu.....	36
5.6. Miejsce i czas realizacji.....	37
5.7. Limit rodzin zastępczych zawodowych.....	37
Zakończenie.....	37
Spis tabel.....	38,39

Wstęp

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”- to słowa preambuły ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 roku, poz. 177 z późn.zm.), które od lat wyznaczają cele i kierunki działań pieczy zastępczej.

Rodzina jest najlepszym, naturalnym środowiskiem życia i wychowania dziecka. W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych ustanawiana jest piecza zastępcza. Obowiązek jej zorganizowania spoczywa na samorządach powiatowych. We wszystkich działaniach dotyczących dziecka naczelnym celem powinno być jak najlepsze zabezpieczenie jego interesów. Działania te powinny uwzględniać podmiotowość dziecka oraz odbywać się z poszanowaniem jego praw i wolności, w szczególności prawa do godnego życia.

Program dotyczy szeroko rozumianej pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej. Zawiera w sobie cele i kierunki działań w perspektywie trzyletniej, które będą podejmowane przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, uwzględniając przy tym potrzeby i możliwości jednostek instytucjonalnych, rodzin zastępczych i ich podopiecznych. Ponadto wskazuje na konieczność tworzenia nowych rodzin zastępczych zawodowych, prowadzenia szkoleń, promocję rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu Przemyskiego oraz kontynuację zapewniania specjalistycznego wsparcia dla rodzin zastępczych i ich podopiecznych.

Przedstawiony Program jest kontynuacją działań podjętych w dotychczas obowiązującym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Przemyskim na lata 2021 -2023.

Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego na lata 2024 – 2026 jest art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn.zm.), który nakłada konieczność opracowania i realizacji przez powiat 3- letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie określa kompetencje samorządów: gminnego zobowiązanego do organizowania profilaktyki, udzielania pomocy rodzinie i opieki nad dziećmi wychowanymi w rodzinach biologicznych oraz powiatowego, do którego zadań, należy m.in. stworzenie możliwości opieki nad dziećmi pozbawionymi warunków do prawidłowego rozwoju i wychowania w rodzinie biologicznej.

Aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych względem dzieci przynosił pożądane efekty, należy przede wszystkim wspierać rodzinę biologiczną w celu prawidłowego wypełnienia swoich zadań. Rodzina powinna otrzymywać wsparcie od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w lokalnym środowisku. Jednakże nie zawsze podejmowane działania stwarzają gwarancję pozostawienia dziecka w rodzinie. W takim wypadku należy zorganizować odpowiednie środowisko wychowawcze, gwarantujące w jak w największym stopniu zminimalizowania skutków braku opieki rodzicielskiej.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Przyczyny umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych są często bardzo złożone. Należą do nich m.in.:

- 1) ubóstwo;
- 2) alkoholizm rodziców lub jednego z nich;
- 3) przemoc w rodzinie;
- 4) wyjazd rodziców poza granice kraju;
- 5) uzależnienie od narkotyków;
- 6) niezaradność opiekuńczo – wychowawcza, niezaradność życiowa;
- 7) osadzenie w zakładzie karnym;
- 8) przewlekłe choroby np. psychiczne rodziców;
- 9) niepełnoletność matki dziecka, skutkująca brakiem możliwości sprawowania opieki.

Warunkiem prawidłowego rozwoju dziecka jest poczucie bezpieczeństwa, wynikające z troski rodziców, ich wsparcia, odpowiedzialności, tolerancji i miłości. Powstała w ten

sposób więź emocjonalna daje podstawę przekazania dziecku wartości i wzorców, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w środowisku i społeczeństwie. Gdy zabraknie rodziny lub gdy nie spełnia ona należycie swoich funkcji, pojawia się konieczność korzystania z instytucji pieczy zastępczej. Zapewnienie opieki poza rodziną naturalną odbywa się poprzez sprawowanie pieczy zastępczej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Rodzina zastępcza jest podstawową formą pomocy dzieciom, które z powodu dysfunkcji rodziny, muszą przez określony czas przebywać poza domem. Rodziny zastępcze zapewniają dziecku bieżącą opiekę oraz odpowiednie warunki wychowania i rozwoju. Kierują się dobrem przyjętego dziecka, poszanowaniem jego praw oraz zapewniają mu odpowiednie warunki rozwoju w tym kompensują opóźnienia rozwojowe.

W Powiecie Przemyskim Zarządzeniem Starosty Przemyskiego Nr 59/2011 z dnia 12 grudnia 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle pełni funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego. W celu zapewnienia i kontynuacji właściwej opieki nad dziećmi, stworzony został kolejny 3-letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Przemyskiego, który skierowany jest do funkcjonujących rodzin zastępczych, kandydatów na rodziców zastępczych oraz wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Powiatowy Program oparto o przepisy Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i obejmuje realizację zadań w latach 2024 – 2026. Opracowany system opieki nad dzieckiem i rodziną powstał w oparciu o diagnozę środowiska z uwzględnieniem instytucji, placówek, jak też organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny. Program ten jest zgodny z ogólną koncepcją programu opracowanego w tym zakresie na poziomie województwa oraz kierunkami polityki prorodzinnej, a także wypracowanymi już i obowiązującymi standardami w zakresie pomocy rodzinie i dziecku obowiązującymi w Unii Europejskiej.

W Programie zawarto m.in.:

- Diagnozę środowiska lokalnego stanowiącą podstawę do budowy programu.
- Cele programu.
- Planowanie działań w zakresie objętym programem.
- Wskazanie partnerów.
- Źródła finansowania.
- Sposób monitoringu i ewaluacji.

1. Podstawa prawna programu.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (tj. Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989r. (tj. Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz.526, z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2023 r. , poz. 2809 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2024 r. , poz. 107 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn.zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnianie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012r. poz. 954 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292 poz. 1720 z późn.zm.),

2. Ogólna ocena sytuacji społecznej w Powiecie Przemyskim

2.1. Charakterystyka Powiatu Przemyskiego.

Powiat Przemyski jest jednym z 21 powiatów Województwa Podkarpackiego liczącym 1.211 km² powierzchni (121.121 hektarów). Siedzibą Powiatu jest miasto Przemyśl. W skład Powiatu Przemyskiego wchodzi 10 gmin: Bircza, Krasiczyn, Dubiecko, Krzywczyna, Orły, Żurawica, Medyka, Fredropol, Stubno i Przemyśl. Gminy różnią się powierzchnią jak i liczebnością mieszkańców, oraz liczbą instytucji i organizacji, realizujących zadania pomocy społecznej. Największą pod względem powierzchni gminą jest Bircza (254 km²), najmniejszą Medyka (61 km²).

Ryc. 1. Powiat Przemyski

Źródło: opracowanie własne

Powiat Przemyski istniał już w okresie I Rzeczypospolitej. W II RP w latach 1920 - 1939 należał do Województwa Lwowskiego i miał wówczas o wiele rozleglejsze granice niż obecnie (w jego skład wchodziły m.in. Rzeszów i Mościska). Po drugiej wojnie światowej od roku 1945 był częścią Województwa Rzeszowskiego. Został zlikwidowany w 1975 roku a utworzony ponownie w 1999r. w ramach reformy administracyjnej kraju. Siedzibą Powiatu jest miasto Przemyśl. Powiat Przemyski położony jest we wschodniej części Województwa Podkarpackiego. Od północy graniczy z Powiatem Jarosławskim i Przeworskim, od zachodu - z Rzeszowskim i Brzozowskim, od południa zaś – z Bieszczadzkim i Sanockim. Wschodnia granica obszaru powiatu, a równocześnie Województwa Podkarpackiego, to granica z Ukrainą. Powiat Przemyski jako region przygraniczny ma duże znaczenie dla rozwoju

współpracy międzynarodowej, także pomiędzy krajami członkowskimi Unii Europejskiej a wschodnim sąsiadem Polski.

Gospodarka Powiatu Przemyskiego opiera się głównie na lokalnych zasobach i surowcach, a dominującymi branżami są przemysł drzewny, maszynowy, rolno-spożywczy, a także usługi związane z handlem i turystyką. Niewielkie uprzemysłowienie Powiatu oraz zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju spowodowały, że możliwe są głównie dwa kierunki rozwoju gospodarczego. Pierwszy to rozwój turystyki opartej na walorach naturalnych z rozszerzeniem oferty o usługi agroturystyczne umożliwiające aktywny wypoczynek, natomiast drugi to rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w branżach produkcyjnych i usługowych.

2.2. Sytuacja społeczna w Powiecie Przemyskim.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2023 roku liczba ludności faktycznie zamieszkującej Powiat Przemyski wyniosła 71 271 osób. Liczba ludności Powiatu Przemyskiego faktycznie zamieszkałej w poszczególnych gminach wg stanu na dzień 31.12.2023.r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 1. Liczba ludności w Powiecie Przemyskim w 2023 r. w podziale na gminy.

	G m i n a										Powiat Przemyski ogółem
	Bircza	Dubiecko	Fredropol	Krasiczyn	Krzywcza	Medyka	Orły	Przemyśl	Stubno	Żurawica	
Liczba ludności	5925	8793	5198	5135	4502	6231	8525	10694	3681	12587	71271
- w tym mężczyźni	3017	4316	2605	2501	2355	3158	4257	5311	1832	6276	35628
- w tym kobiety	2908	4477	2593	2634	2147	3073	4268	5383	1849	6311	35643
Procentowy udział ludności danej gminy w stosunku do ludności całego powiatu	8,32%	12,34%	7,30%	7,20%	6,32%	8,74%	11,96%	15,00%	5,16%	17,66%	100%

Źródło: dane GUS.

Gminy o największej liczbie ludności to Gmina Żurawica, Przemyśl i Dubiecko o najmniejszej – Stubno, Krzywcza i Krasiczyn.

Zestawienie ludności faktycznie zamieszkałej w Powiecie Przemyskim według grup wiekowych w latach 2020– 2022r. prezentuje poniższa tabela:

Tabela nr 2. Liczba ludności w Powiecie Przemyskim w/g wieku w latach 2020-2022

Przedział wiekowy	2020 rok	2021 rok	2022 rok
0-4 lat	3673	3522	3294
5-9 lat	3857	3842	3809
10-14 lat	4209	4197	4186
15-19 lat	3957	3932	3927
20-24 lat	4408	4308	4211
25-29 lat	4768	4555	4411
30-34 lat	5255	5150	4977
35-39	5697	5622	5505
40-44	5401	5436	5478
45-49	5261	5256	5306
50-54	4744	4829	4910
50-59	4685	4620	4630
60-64	4748	4754	4697
65-69	3947	4080	4152
70 i więcej	7490	7639	7900
Razem	72100	71742	71393

Źródło: dane GUS

Z powyższego zestawienia wynika, że w ostatnich latach najwięcej ludności w powiecie, wg kryterium wieku, stanowią osoby w wieku 70 lat i więcej, 35-39 lat oraz

osoby w wieku od 45 do 49 lat. Najmniej liczną kategorię stanowią osoby w wieku do 4 lat. Ponadto zauważalne jest zmniejszenie się liczby ludności w wieku od 0-9 lat, 10-19 lat, 20-29 lat a zwiększenie się liczby osób starszych.

Jednym z największych palących problemów społecznych jest bezrobocie, które w Powiecie Przemyskim utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie i przewyższa wskaźniki ogólnokrajowe. Stopa bezrobocia w kraju wynosiła 5,2% a w województwie 8,8 %. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Przemyśle stopa bezrobocia w Powiecie na koniec 2023 roku wyniosła aż 17,5 %

Tabela nr 3. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Przemyśle w latach 2021-2023.

Lp.	Stan na dzień	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023	
		mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
1	Liczba osób bezrobotnych	1787	1924	1483	1601	1479	1484
Ogółem:		3711		3084		2963	
W tym:							
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	998	1291	830	1059	790	951
Ogółem:		2289		1889		1741	
3	Liczba osób pobierających zasiłek	251	250	232	231	233	189
Ogółem:		501		463		422	

Źródło: dane PUP Przemyśl

Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Przemyśle wynika iż występuje wysoki odsetek osób długotrwale pozostających bez pracy. W 2021 r. ta grupa stanowiła 61,68 %, w 2022r. 61,25 % w 2023r. 58,76 %. Bezrobocie szczególnie długotrwale, powoduje obniżenie standardu życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej rodziny.

To z kolei może wywołać rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych i kryzysu rodziny. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

Długotrwałe bezrobocie będące niejednokrotnie przyczyną takich zjawisk jak: alkoholizm, przestępczość, bezdomność czy przemoc powoduje zaburzenia w wypełnianiu ról rodzicielskich. Problem ten w sposób szczególny dotyka dzieci, które nie znajdują opieki i wsparcia wśród najbliższych. Rodzice niewłaściwie wypełniający swoją funkcję mają w konsekwencji ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawiani a dzieci umieszcza się w pieczy zastępczej.

2.3. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w rodzinnych lub instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

Dokonując analizy społecznej w Powiecie Przemyskim pod kątem środowisk rodzinnych przeżywających problemy w różnych sferach życia, należy wziąć pod uwagę rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w gminnych ośrodkach pomocy społecznej. Oczywiście dane statystyczne nie przedstawiają pełnej skali zjawisk, bowiem nie wszystkie osoby są świadczeniobiorcami ośrodków pomocy społecznej, chociażby z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy.

Najczęściej występujące powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach Powiatu Przemyskiego w latach 2021-2023, przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 4. Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej Powiatu Przemyskiego w latach 2021-2023.

Powody przyznania pomocy	GOPS Bircza	GOPS Krzywczyna	GOPS Orly	GOPS Medyka	GOPS Dubiecko	GOPS Żurawica	GOPS Krasieczyn	GOPS Przemyśl	GOPS Fredropol	GOPS Stubno
Ubóstwo		X	X	X	X	X	X	X		X
Bezrobocie	X	X	X	X		X	X	X	X	X
Niepełnosprawność		X	X	X		X	X	X	X	X
Długotrwała choroba				X		X	X	X	X	X
Wielodzietność										

Alkoholizm				X						
Niezaradność				X		X				
Potrzeba ochrony macierzyństwa						X				X

Źródło: dane z gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Zgodnie z przedstawionymi danymi, najczęstszymi powodami przyznania pomocy przez GOPS-y jest bezrobocie wśród mieszkańców, szeroko pojęte ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba członka rodziny oraz niezaradność życiowa.

Problem przemocy jest jednym z dominujących czynników interwencji policji i służb społecznych. Konsekwencją takich działań może być izolowanie małoletnich od sprawców i w rezultacie umieszczanie w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej. Na terenie Powiatu Przemyskiego zgodnie z ustawą z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U z 2024r. poz. 424) w każdej gminie funkcjonują zespoły interdyscyplinarne.

Liczbę rodzin objętych działaniami takich zespołów prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 5. Liczba rodzin objętych działaniami zespołu interdyscyplinarnego w latach 2021-2023.

Ośrodek pomocy społecznej	Liczba rodzin
GOPS Bircza	41
GOPS Medyka	22
GOPS Dubiecko	11
GOPS Żurawica	40
GOPS Orły	2
GOPS Krasiczyn	32
GOPS Fredropol	50
GOPS Przemyśl	87
GOPS Krzywczka	23
GOPS Stubno	9

Razem	317
-------	-----

Źródło: dane z gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Przedstawione dane liczbowe świadczą o tym, że problem występowania przemocy domowej nie jest niestety obcy i w naszym powiecie. W przeważającej większości przemoc w rodzinie jest też efektem nadużywania alkoholu. Z uzyskanych informacji wynika, że na terenie Powiatu Przemyskiego znajdują się rodziny, przeżywające trudności i szeroko rozumiane kryzysy, co może doprowadzić do konieczności umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej.

Ocenę problemu prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 6. Liczba dzieci z terenu Powiatu Przemyskiego, w przypadku których zachodzi prawdopodobieństwo umieszczenia w pieczy zastępczej wg. stanu na dzień 31.12.2023r.

Ośrodek pomocy społecznej	Liczba dzieci
GOPS Bircza	0
GOPS Medyka	1
GOPS Dubiecko	19
GOPS Żurawica	0
GOPS Orły	0
GOPS Krasieczyn	0
GOPS Fredropol	3
GOPS Przemyśl	2
GOPS Krzywcza	0
GOPS Stubno	0
Ogółem	25

Źródło: dane z gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Tabela nr 7. Liczba rodzin z terenu Powiatu Przemyskiego, w których występuje niezaradność opiekuńczo-wychowawcza rodziców, zjawisko alkoholizmu oraz innych problemów rodzinnych mogących stanowić podstawę umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej stan na dzień 31.12.2023r.

Ośrodek pomocy społecznej	Liczba rodzin
GOPS Bircza	5
GOPS Medyka	11
GOPS Dubiecko	10
GOPS Żurawica	0
GOPS Orły	10
GOPS Krasieczyn	13
GOPS Fredropol	3
GOPS Przemyśl	1
GOPS Krzywczka	25
GOPS Stubno	0
Ogółem	78

Źródło: dane z gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Tabela nr 8. Liczba rodzin z terenu Powiatu Przemyskiego, objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba dzieci przebywających w rodzinach, które są objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2021-2023

Ośrodek pomocy społecznej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
GOPS Bircza	40	94
GOPS Medyka	40	94
GOPS Dubiecko	10	19
GOPS Żurawica	34	101
GOPS Orły	10	27
GOPS Krasieczyn	28	31
GOPS Fredropol	0	0

GOPS Przemysł	25	55
GOPS Krzywczu	31	77
GOPS Stubno	0	0
Ogółem	218	498

Źródło: dane z gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Bardzo często, mimo wysiłków asystentów rodziny, czy pracowników socjalnych, rodzina biologiczna nie wypełnia swych funkcji właściwie. Pomimo prowadzonej pracy instytucji, udzielonego wsparcia finansowego i niematerialnego, w rodzinach biologicznych wciąż przebywają dzieci, które ze względu na panujące w nich warunki, mogą być umieszczone w pieczy zastępczej.

2.4 Rola Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Do zadań Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w szczególności należy:

- a) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- b) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania opieki zastępczej,
- c) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- d) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,
- e) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego,
- f) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- g) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,

- h) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
- i) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- j) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- k) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- l) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- ł) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą,
- m) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- n) zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- o) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- p) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

2.5. Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Organizator zatrudnia Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej do realizacji zadań w zakresie objęcia pomocą i wsparciem rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. Do głównych zadań Koordynatora należy:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, edukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

2.6. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Przemyskim.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą opieki nad dzieckiem o charakterze czasowym. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, zapewnia mu się opiekę w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej. Dziecko może pozostawać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 r. ż., lub do czasu zmiany sytuacji prawnej dziecka. W przypadku przywrócenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych, może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej, co powoduje powrót dziecka do środowiska rodzinnego lub możliwość adopcji. Kandydaci na rodziny zastępcze, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

W przypadku niemożności wypełniania przez rodziców biologicznych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, są oni pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta zostaje im ograniczona lub zawieszona. W oparciu o dotychczasową obserwację najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszonej władzy rodzicielskiej.

Zgodnie z obecnym stanem prawnym dominującą formą opieki zastępczej powinna być rodzina zastępcza. Zgodnie z przepisami dzieci w wieku do 10 roku życia, które nie mogą

pozostawać w rodzinach biologicznych są umieszczane w rodzinnej pieczy zastępczej. Poniżej przedstawiono charakterystykę funkcjonującej na terenie Powiatu rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzicielstwo zastępcze w Powiecie Przemyskim przedstawia się następująco.

Tabela nr 9. Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach w Powiecie Przemyskim w latach 2021-2023 wg. stanu na koniec każdego roku.

	2021	2022	2023
Spokrewnione rodziny zastępcze	30	32	28
Dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych	40	47	40
Niezawodowe rodziny zastępcze	29	32	33
Dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych	40	43	45
Zawodowe rodziny zastępcze	2	2	2
Dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych	8	2	5
Razem rodziny zastępcze	61	66	63
Razem dzieci w rodzinach zastępczych	88	92	90

Źródło: dane własne

Tabela nr 10. Rodziny zastępcze w poszczególnych gminach Powiatu Przemyskiego w/g stanu na dzień 31 grudnia 2023r.

Gmina	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych
Medyka	7	11
Żurawica	14	19
Krasiczyn	3	6
Stubno	2	2
Przemyśl	11	15
Fredropol	7	9
Dubiecko	6	7
Orły	8	15
Bircza	2	2
Krzywcza	3	4
Ogółem	63	90

Źródło: dane własne

Niejednokrotnie dzieci pochodzące z Powiatu Przemyskiego umieszczane są na podstawie postanowienia Sądu w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów.

Wg stanu na dzień 31.12.2023 r. liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów wyniosła 14 dzieci w 6 rodzinach zastępczych, co stanowi 22,2 % z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Tabela nr 11. Łączna kwota świadczeń pieniężnych wypłaconych rodzinom zastępczym z tytułu pobytu dziecka w latach 2021-2023.

Rok	Kwota w zł
2021	1 065 073,28
2022	1 104 112,20
2023	1 222 718,70

Źródło: dane własne

Tabela nr 12. Liczba osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w Powiecie Przemyskim w opinii Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
GOPS Bircza	0
GOPS Medyka	0
GOPS Dubiecko	0
GOPS Żurawica	0
GOPS Orły	0
GOPS Krasieczyn	0
GOPS Fredropol	0
GOPS Przemyśl	0
GOPS Krzywczka	0
GOPS Stubno	0
Ogółem	0

Źródło: dane gminnych ośrodków pomocy społecznej

Jak wynika z przedstawionych tabel – ilość rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych kształtuje się na niezmiennym poziomie. Występuje brak zainteresowania osób - mieszkańców Powiatu pełnieniem funkcji rodziny zastępczej.

2.7. Pomoc instytucjonalna w Powiecie Przemyskim.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle może umieszczać małoletnie osoby w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych w oparciu o postanowienie Sądu Rejonowego. W przypadku braku wolnych miejsc dla dziecka w lokalnych placówkach małoletniemu poszukuje się miejsca na terenie innych powiatów. Ponadto PCPR bada sytuację socjalno- bytową rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej - rodzinnej i instytucjonalnej w celu ustalenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Przemyskiego od dnia 01.01.2021r. funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze: tj. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza pod Świerkami oraz Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza w Nienadowej. Obie placówki opiekuńczo - wychowawcze zlokalizowane są w budynku w Nienadowej nr 555 i dysponują po 14 miejsc każda oraz są placówkami typu socjalizacyjnego.

Zgodnie z przepisami dotychczasowa Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza w Nienadowej dysponująca 30 miejscami została z dniem 01.01.2021r. przekształcona w dwie o liczbie miejsc 14 każda.

Na dzień 31.12.2023 r. w Placówce Opiekuńczo -Wychowawczej w Nienadowej przebywało 14 dzieci, w tym 12 małoletnich pochodzących z Powiatu Przemyskiego. W Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej pod Świerkami przebywało 14 dzieci (wszystkie z Powiatu Przemyskiego).

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno - terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych mogą przebywać dzieci od 10 roku życia, za wyjątkiem rodzeństwa.

Tabela nr 13. Liczba dzieci z Powiatu Przemyskiego skierowanych do placówek opiekuńczo–wychowawczych w latach 2021 – 2023.

Lata	Liczba dzieci
2021r.	9
2022r.	5
2023r.	6

Źródło: dane własne

Powyższe zestawienie przedstawia liczbę wydanych skierowań dla dzieci z Powiatu Przemyskiego do placówek opiekuńczo – wychowawczych w powiecie i kraju. Powyższe wartości są stosunkowo niskie, co wynika z powziętych środków zaradczych. Umieszczenie dziecka w placówce było ostatecznością, poprzedzone działaniami wyczerpującymi wszelkie inne możliwości zabezpieczenia dziecku opieki w tym poprzez umieszczenie w rodzinnej formie pieczy zastępczej.

Znaczna liczba dzieci i młodzieży umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej wykazuje zaburzenia zachowania i emocji, problemy w funkcjonowaniu społecznym oraz w realizacji obowiązków szkolnych (brak motywacji do nauki, deficyty rozwojowe), oraz problemy natury psychicznej spowodowane przeżyciami z domu rodzinnego. Dlatego tak ważne jest dostosowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej do skali i rodzaju problemów dzieci przebywających w pieczy i podejmowanie działań mających na celu podnoszenie kompetencji zawodowych osób pracujących z dziećmi.

2.8. Osoby usamodzielniane.

Wychowankowie pieczy zastępczej po uzyskaniu pełnoletności objęci są formą pomocy finansowej tj.:

- pomoc na kontynuowanie nauki;
- pomoc na usamodzielnienie;
- pomoc na zagospodarowanie,
oraz pomocą w uzyskaniu :
- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnieniu.

Kształtowanie się udzielanej pomocy dla osób usamodzielniających się w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 14. Liczba osób oraz wysokość przyznanej pomocy dla osób usamodzielnianych z Powiatu Przemyskiego w latach 2021– 2023.

Lata	Wysokość przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki	Wysokość przyznanej pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej	Wysokość przyznanej pomocy na usamodzielnienie	Liczba osób usamodzielnianych
2021	74 239,55 zł.	3390 zł.	14 916,00 zł.	2
2022	72 395,80 zł.	8736 zł.	9 704,00 zł.	2
2023	101 872,49zł.	3564 zł.	29 700,00 zł.	5

Źródło: dane własne

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest brak możliwości otrzymania samodzielnego mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Wynika to m.in. z dotkliwego braku komunalnych zasobów mieszkaniowych, z bierności samych zainteresowanych, niechęci do zmian w życiu, planów wyjazdu z kraju. Niejednokrotnie występuje zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te w istotny sposób utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Palącą potrzebą jest utworzenie mieszkań chronionych, które czasowo zabezpieczyłyby potrzeby socjalne i mieszkaniowe tych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych, którzy po uzyskaniu pełnoletności z różnych względów nie mogą powrócić do domu rodzinnego.

2.9. Wykaz instytucji działających na rzecz pomocy i wsparcia rodzinom biologicznym oraz rodzinom zastępczym z terenu Powiatu Przemyskiego.

Na terenie Powiatu Przemyskiego funkcjonują podmioty realizujące zadania na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.

Tabela nr 15. Wykaz instytucji, placówek oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.

Nazwa	Rodzaj prowadzonej działalności
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle, Pl. Dominikański 3	Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w formie pieczy zastępczej, tj. instytucjonalnej i rodzinnej.
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Przemyśle ul. Waygarta 1,	Pomoc psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna dla dzieci zamieszkałych i uczących się na terenie Powiatu Przemyskiego.
Ośrodki pomocy społecznej na terenie Powiatu Przemyskiego: - Bircza, - Dubiecko, - Fredropol, - Przemyśl, - Krzywczka. - Krasieczyn, - Medyka, - Orły, - Stubno, - Żurawica.	Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz wsparcia rodziny biologicznej min. w formie asystentury.
Sąd Rejonowy w Przemyśle, Wydział Rodzinny i Nieletnich ul Mickiewicza 14	Prowadzenie postępowania w sprawach rodzinnych i nieletnich, pozbawianie i ograniczanie władzy rodzicielskiej, ustalanie sytuacji prawnej dziecka, umieszczanie w pieczy zastępczej oraz rodzinie adopcyjnej, nadzory kuratorskie, zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

Dom Pomocy Społecznej w Huwnikach Ekumeniczny Dom Pomocy Społecznej w Prałkowcach	Świadczenie całodobowej opieki nad osobami w podeszłym wieku lub przewlekle somatycznie chorymi
Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w Przemyślu	Świadczenie całodobowej opieki nad bezdomnymi mężczyznami
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza: w Nienadowej. Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza pod Świerkami w Nienadowej	Całodobowa opieka nad dziećmi umieszczonymi postanowieniem Sądu w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Rzecznik Praw Dziecka przy TPD	Pomoc i wsparcie dla dzieci i młodzieży.
Powiatowy Zespół do Spraw Interwencji Kryzysowej	Pomoc prawna, socjalna i psychologiczna dla osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych.
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy Domowej.	Całodobowe specjalistyczne usługi i wsparcie dla osób doświadczających przemocy domowej, praca z osoba stosującą przemoc.
Warsztat Terapii Zajęciowej w Korytnikach	Prowadzenie terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych
Środowiskowy Dom Samopomocy w Birczy i Bachórcu	Dzienna forma wsparcia dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcją ruchową i intelektualną.
Caritas Archidiecezji Przemyskiej w Przemyślu, ul. Kapitulna 1	Organizowanie charytatywnych działań na rzecz osób potrzebujących m.in. poprzez prowadzenie Centrum Integracji Społecznej.
Powiatowe Centrum Terapii Środowiskowej i Integracji w Nienadowej.	Stwarzanie warunków do poprawy funkcjonowania społeczno – edukacyjno - emocjonalnego dzieci.

3. Cel główny i cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026

Założono, że realizacja polityki prorodzinnej przyniesie lepsze efekty, w przypadku gdy będzie miała charakter systemowy i zintegrowany, z udziałem wielu podmiotów działających na rzecz rodziny, w szczególności samorządów lokalnych, organizacji kościelnych i pozarządowych.

Opracowując i tworząc system opieki nad dzieckiem i rodziną szczególnie istotne jest włączenie wszystkich podmiotów działających w środowisku lokalnym wspierających i wspomagających dziecko i rodzinę, poprzez wcześniej ustalone kierunki działań tj.:

- Wzmacnianie rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
- Organizowanie pomocy instytucjonalnej w sytuacjach kryzysowych.

a także:

- Stworzenie warunków do rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie.

Poprzez pieczę zastępczą przygotowuje się dzieci do:

- godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
- pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
- nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- zaspokajanie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Ponadto:

- Ograniczenie instytucjonalnej pieczy zastępczej na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Celem strategicznym jest:

Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwój i wsparcie pieczy zastępczej w celu zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej.

W ramach celu strategicznego wyróżnia się następujące cele szczegółowe:

1. Propagowanie i wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Tworzenie systemu wsparcia rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
3. Tworzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.
4. Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 1

Propagowanie i wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Działania	Realizator	Partnerzy
1. Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej o formach rodzicielstwa zastępczego z uwzględnieniem form rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, rodzinnych domów dziecka. Szerzenie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez organizowanie kampanii informacyjnych.	PCPR	ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze lokalne media, organizacje pozarządowe parafie inne podmioty
2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat pieczy zastępczej poprzez: – opracowywanie i rozpowszechnianie plakatów informacyjnych, artykułów prasowych, internetowych,	PCPR	lokalne media, strony internetowe

3. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, poprzez rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.	PCPR	ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pozarządowe, sądy parafie, gminy
4. Finansowanie wynagrodzeń i wypłata świadczeń dla rodzin zastępczych przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	PCPR	Starostwo Powiatowe
5. Szkolenie i prowadzenie postępowań kwalifikacyjnych kandydatów na rodziców zastępczych, zawieranie umów cywilno-prawnych o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej.	PCPR	Starostwo Powiatowe

Cel szczegółowy 2

Tworzenie systemu wsparcia rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Działania	Realizator	Partnerzy
1. Budowanie sieci współpracy z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.	PCPR	ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Sąd Rejonowy- Wydział Rodzinny i Nieletnich, szkoły, placówki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, parafie.
2. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez: - organizowanie specjalistycznych szkoleń mających	PCPR	– Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, -zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy w tym psychologicznej i pedagogicznej, - inicjowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, - organizowanie zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, - wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą, - zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.		– Starostwo Powiatowe – organizacje pozarządowe – gminne ośrodki pomocy społecznej – parafie – instytucje kultury – jednostki szkolące – służba zdrowia
3.Dokonywanie oceny sytuacji dzieci i funkcjonujących rodzin zastępczych przy udziale specjalistów z różnych dziedzin.	PCPR	kuratorzy sądowi, asystenci rodzinni, służba zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Ośrodek Adopcyjny, pracownicy socjalni

Cel szczegółowy 3

Tworzenie całodobowych placówek opiekuńczo -wychowawczych typu rodzinnego

Działania	Realizator	Partnerzy
1.Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego ze szczególnym rozpowszechnianiem możliwości tworzenia rodzinnego domu dziecka	PCPR	Ośrodki pomocy społecznej, Gminy, Media, Organizacje pozarządowe Inne podmioty.
2.Prowadzenie postępowania w zakresie kwalifikowania kandydatów do prowadzenia rodzinnych domów dziecka.	PCPR	

3. Wypłata przysługujących świadczeń pieniężnych.	PCPR	Starostwo Powiatowe
4. Udzielanie pomocy i wsparcia dla rodzin prowadzących rodzinny dom dziecka i ich podopiecznych.	PCPR	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna. Ośrodki pomocy społecznej, Gminy, Organizacje pozarządowe Inne podmioty

Cel szczegółowy 4

Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Działania	Realizator	Partnerzy
1. Wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielnianym wychowankom, objęcie ich pomocą pedagogiczną, psychologiczną, prawną, socjalną, doradztwem zawodowym, wspieranie ich w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskaniu kwalifikacji zawodowych.	PCPR	rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze poradnia psychologiczno - pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty gospodarcze, jednostki szkolące.
2. Pozyskanie bazy lokalnej i utworzenie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pozbawionych możliwości powrotu do miejsca pochodzenia.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej,	organizacje pozarządowe, sponsorzy, Starostwo Powiatowe. dysponenci środków zewnętrznych
3. Przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia. Czuwanie nad realizacją programów usamodzielnienia, ich	PCPR, opiekun usamodzielnienia	rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo –

modyfikowanie i dostosowanie do aktualnych potrzeb.		wychowawcze
4.Organizowanie wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych	PCPR,	rodziny zastępcze, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, placówki opiekuńczo-wychowawcze
5.Praca specjalistów z osobami przewidzianymi do usamodzielnienia pod kątem wyrabiania odpowiednich umiejętności, niezbędnych w samodzielnym życiu.	PCPR, placówki opiekuńczo – wychowawcze,	organizacje pozarządowe, poradnia psych.-pedagogiczna inne podmioty
6.Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki.	PCPR	Starostwo Powiatowe
7.Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz kompleksowego wsparcia usamodzielnianego wychowanka.	PCPR	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe inne instytucje.
8.Realizacja projektów w ramach środków zewnętrznych na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym	PCPR	Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy.
9.Pomoc w pozyskaniu mieszkania dla osoby usamodzielnianej z zasobów gminy	Starostwo Powiatowe, PCPR	samorządy gmin
10.Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy.	PCPR, PUP	lokalne instytucje, podmioty gospodarcze

4. Planowane działania na terenie Powiatu Przemyskiego.

Działania planowane do realizacji wynikające z zadań Powiatu to:

Działanie 1. Zapewnienie dzieciom opieki w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Działanie 2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Działanie 3. Tworzenie warunków do powstania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Działanie 4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Działanie 5. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Działanie 6. Prowadzenie Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej danych osób:

- zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.
- pełniących funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej.

Działanie 7. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Działanie 8. Finansowanie:

- świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów pobytu dzieci z terenu Powiatu, w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu oraz wypłata dodatków wychowawczych.
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

- szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka.
- Szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących grupę wsparcia, warsztaty.

Działanie 9. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

Działanie 10. Promocja rodzinnej pieczy zastępczej.

Działanie 11. Występowanie do Sądu w zakresie dochodzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich pozostających w pieczy zastępczej od rodziców biologicznych.

Działanie 12. Zgłaszanie do Ośrodka Adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

5. Zasady realizacji działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Działania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane będą w oparciu o następujące zasady:

1. Pomocniczości.
2. Podmiotowości dziecka i rodziny.
3. Przestrzegania praw dziecka do:
 - wychowywania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną - do opieki i wychowywania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
 - powrotu dziecka do rodziny;
 - utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
 - stabilnego środowiska wychowawczego;
 - kształcenia dzieci, rozwoju ich uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
 - pomocy w przygotowaniu wychowanków do samodzielnego życia;
 - ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;

- informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

5.1. Realizator działań.

W Powiecie Przemyskim, zarządzeniem Starosty Nr 59/2011 z dnia 12 grudnia 2011 r. na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle w ramach, którego, działa Zespół do Spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizuje swoje zadania we współpracy z:

- gminnymi ośrodkami pomocy społecznej,
- środowiskiem lokalnym,
- sądami i ich organami pomocniczymi,
- policją,
- podmiotami leczniczymi,
- instytucjami oświatowymi,
- poradnią psychologiczno pedagogiczną,
- parafiami i związkami wyznaniowymi,
- organizacjami i instytucjami społecznymi,
- Ośrodkiem Adopcyjnym,
- Powiatowym Centrum Terapii Środowiskowej i Integracji.

5.2. Wskaźniki realizacji i osiągnięcia celów.

Realizacja działań z zakresu pieczy zastępczej w Powiecie Przemyskim można ocenić przy pomocy n/w wskaźników:

1. Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych w Powiecie.
2. Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną w rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Wysokości wykorzystanych środków finansowych na realizację programu.
5. Liczba szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.
6. Ilość specjalistycznych porad udzielonych rodzinom zastępczym, ilość usług profilaktyczno-wspierających dla tych rodzin.
7. Liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów dla istniejących rodziców zastępczych.
8. Ilość niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
9. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
10. Zwiększenie liczby dzieci wychodzących z systemu pieczy zastępczej pod opiekę rodzin biologicznych.
11. Ilość dzieci korzystających z zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego.
12. Ilość mieszkań chronionych.
13. Ilość rozpowszechnionych na terenie Powiatu Przemyskiego ulotek i broszur informacyjnych, informatorów, plakatów opublikowanych artykułów dotyczących pieczy zastępczej,
14. Liczba imprez okolicznościowych, pikników integracyjnych promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.
15. Liczba instytucji i osób zaangażowanych w realizację kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego.

5.3. Monitoring programu.

Monitoring będzie polegał na analizie danych dotyczących realizowanych działań zebranych w formie rocznych sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w części dot. min. pieczy zastępczej, przedstawianych Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu. Zebrane informacje posłużą do dokonania analizy, prowadzonych działań w zakresie zgodnym z Programem oraz osiągnięć pożądaných rezultatów. Monitoring prowadzony będzie przy zastosowaniu analizy dokumentów, danych liczbowych, wywiadów oraz obserwacji. Zebrane dane zostaną opracowane w oparciu o wskaźniki wzrostu lub spadku rezultatów, podejmowane działania, usługi.

5.4. Ewaluacja.

Ewaluacja posłuży ocenie osiągnięcia zamierzonych celów. Ewaluacja odbywać się będzie przy zastosowaniu metod takich jak: wywiady, obserwację, analizy dokumentów a także poprzez ocenę skuteczności podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników określającą stopień realizacji celów programu. Ewaluacja posłuży do dokonywania w przypadku nie osiągnięcia zamierzonych wskaźników, korekt dostosowywania działań do aktualnych potrzeb.

5.5. Źródła finansowania programu.

Źródłami finansowania Programu są:

1. Środki finansowe Powiatu Przemyskiego.
2. Środki finansowe innych powiatów w ramach zawartych porozumień.
3. Środki gmin z terenu Powiatu w ramach partycypacji w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej wnoszone zgodnie z obowiązującymi przepisami.
4. Dotacje rządowe.
5. Środki pochodzące z innych funduszy w tym unijnych w ramach realizowanych projektów zewnętrznych.
6. Środki pochodzące z odpłatności rodziców biologicznych.
7. Inne.

5.6. Miejsce i czas realizacji.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024- 2026 będzie realizowany na terenie Powiatu Przemyskiego, w skład, którego wchodzi 10 gmin. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach programu będą wykonywane w formie ciągłej.

5.7. Limit rodzin zastępczych zawodowych.

Na podstawie art.180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) w oparciu o dane szacunkowe z gmin oraz możliwości finansowe Powiatu ustala się coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych latach obowiązywania niniejszego Programu :

Rok 2024 liczba przewidzianych do utworzenia rodzin zastępczych zawodowych - 1

Rok 2025 liczba przewidzianych do utworzenia rodzin zastępczych zawodowych - 1

Rok 2026 liczba przewidzianych do utworzenia rodzin zastępczych zawodowych – 1

Zakończenie

Rodzina jest najważniejszym miejscem w życiu każdego człowieka. To w niej żyjemy, dorastamy, uczymy się tego co ważne: wartości, samodzielności i miłości. W rodzinie szukamy poczucia bezpieczeństwa i przynależności. Dając je i dzieląc się miłością bezwarunkową, uczymy dzieci tego samego, pokazujemy, że każdy zasługuje na szacunek i szczęście. Rozwój dziecka może przebiegać harmonijnie wtedy, gdy są zabezpieczone te wszystkie jego potrzeby. W przypadku gdy nie jest możliwe, z różnych przyczyn, zapewnienie odpowiednich warunków w rodzinie biologicznej, wówczas niezbędne jest włączenie się państwa w wychowanie dziecka. Odbywa się to poprzez umieszczenie dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Podejmując konieczne działania w celu zapewnienia dziecku harmonijnego rozwoju, wszystkie instytucje powinny kierować się przede wszystkim dobrem dziecka.

Spis tabel

Tabela nr 1. Liczba ludności w Powiecie Przemyskim w 2023 r. w podziale na gminy.....	str. 8
Tabela nr 2. Liczba ludności w Powiecie Przemyskim w/g wieku w latach 2020-2022.....	str.9
Tabela nr 3. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Przemysku w latach 2021-2023.....	str. 10
Tabela nr 4. Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej Powiatu Przemyskiego w latach 2021-2023.....	str. 11
Tabela nr 5. Liczba rodzin objętych działaniami zespołu interdyscyplinarnego w latach 2021-2023.....	str.12
Tabela nr 6. Liczba dzieci z terenu Powiatu Przemyskiego, w przypadku których zachodzi prawdopodobieństwo umieszczenia w pieczy zastępczej wg. stanu na dzień 31.12.2023r.....	str.13
Tabela nr 7. Liczba rodzin z terenu Powiatu Przemyskiego, w których występuje niezaradność opiekuńczo-wychowawcza rodziców, zjawisko alkoholizmu oraz innych problemów rodzinnych mogących stanowić podstawę umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w latach 2021-2023	str. 14
Tabela nr 8. Liczba rodzin z terenu Powiatu Przemyskiego, objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba dzieci przebywających w rodzinach , które są objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2021-2023	str.14
Tabela nr 9. Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach w Powiecie Przemyskim w latach 2021-2023 wg. stanu na koniec każdego roku.....	str.18
Tabela nr 10. Rodziny zastępcze w poszczególnych gminach Powiatu Przemyskiego w/g stanu na dzień 31 grudnia 2023r.....	str.19
Tabela nr 11. Łączna kwota świadczeń pieniężnych wypłaconych rodzinom zastępczym w latach 2021-2023.....	str.20
Tabela nr 12. Liczba osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w Powiecie Przemyskim w opinii Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.....	str.20
Tabela nr 13. Liczba dzieci z Powiatu Przemyskiego skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021– 2023.....	str.21

Tabela nr 14. Liczba osób oraz wysokość przyznanej pomocy dla osób usamodzielnianych z Powiatu Przemyskiego w latach 2021 –2023.....	str. 23
Tabela nr 15. Wykaz instytucji, placówek oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.....	str.24

Przewodniczący
Rady Powiatu Przemyskiego

dr Piotr Pękalski